

DATOS IDENTIFICATIVOS

Panorama da literatura en lingua española II

Materia	Panorama da literatura en lingua española II			
Código	V01G160V01404			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Fariña Busto, Maria Jesus Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio de la literatura española desde el siglo XVIII hasta la actualidad y aproximación general a la historia literaria hispanoamericana.			

Competencias de titulación

Código				
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.			
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
B5	Que o alumnado desenvolvemente aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir a literaturas española e hispanoamericana nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, no período comprendido entre o século XVIII e a actualidade.	A3

Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación e docencia en literatura española dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericana.	A6
Formular razoamentos críticos no ámbito literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva aos textos españois dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericanos.	A8
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español a propósito dos textos literarios españois dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericanos, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	A9
Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura española nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon nos séculos XVIII-XXI e en Hispanoamérica, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras.	A11
Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	B2
Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	B3
Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	B5

Contidos

Tema	
1. La Literatura Española del siglo XVIII	1.1. Periodización 1.2. Debates literarios 1.3. Géneros
2. La Literatura Española del siglo XIX	2.1. Estéticas 2.2. Evolución de los géneros
3. La Literatura Española del siglo XX	3.1. Periodización 3.2. Aspectos estéticos generales
4. La Literatura Hispanoamericana: una introducción	4.1. De qué hablamos cuando hablamos de Literatura Hispanoamericana 4.2. Periodización 4.3. Contextos geográficos, políticos y culturales
5. La Literatura Hispanoamericana del siglo XVI al XVIII	5.1. El encuentro entre culturas 5.2. Aproximaciones a las 'Crónicas de Indias' y a la obra de Sor Juana Inés de la Cruz
6. La Literatura Hispanoamericana de los siglos XIX y XX	6.1. La Independencia 6.2. Romanticismo y Modernismo 6.3. Acercamiento a algunas figuras literarias del siglo XX

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	0	14
Traballos tutelados	0	28	28
Titoría en grupo	8	0	8
Sesión maxistral	20	20	40
Traballos e proxectos	0	30	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	10	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O estudantado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do alumnado.
Traballos tutelados	O estudantado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O estudantado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	50
Traballos e proxectos	O estudantado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación continua: la nota final de la convocatoria de junio resultará de la suma de las calificaciones de los trabajos de aula, el trabajo individual y un examen, en la fecha fijada por la Facultad, que constará de una prueba práctica y una prueba de respuesta larga.

Evaluación única: el alumnado que elija este sistema tendrá que realizar un examen en las convocatorias oficiales de la Facultad. Se aconseja que estas personas hablen con las profesoras al inicio del cuatrimestre.

La nota de la convocatoria de julio y siguientes resultará, únicamente, de un examen (en fecha fijada por la Facultad) consistente en pruebas de respuesta larga y pruebas prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

Lecturas de Literatura Española:

la Universidad de Alicante, 2006.

Historias de la Concha, V., dir., Historia de ainer, J. C., Historia de ico, F., dir., Historia y Crítica de la Literatura Hispanoamericana, Madrid, Cátedra, 2008, vol. 3.

Gismero, Enrique, *Historia de la literatura española e hispanoamericana*, Vizcaya, Huerga y Fierro, 2009.

González Echeverría, Roberto y Enrique Pupo-Walker (eds.), *Historia de la Literatura Hispanoamericana*, Madrid, Cátedra, vol. 1 y 2 (varias reediciones).

Pedraza, Felipe y Milagros Rodríguez, *Historia esencial de la literatura hispanoamericana*, Madrid, EDAF, 2008.

Recomendacións

Outros comentarios

Los guiones y la bibliografía específicos de cada tema, así como la planificación horaria concreta de la asignatura se facilitarán al alumnado en las primeras sesiones de clase.

Es fundamental el seguimiento de la asignatura a través de la plataforma TEMA.

Será requisito para aprobar cada una de las actividades la correcta expresión oral y escrita, lo que significa: uso pertinente de los signos de puntuación, corrección ortográfica, claridad, rigor y redacción personal (evitando, por supuesto, la reproducción de palabras e ideas ajenas sin indicar su procedencia).
